

فی ۶ ذی القعدہ سنہ ۳۲۶ وفی ۱۷ تشرین ثانی سنہ ۳۲۴

جمعیت علمیہ اسلامیہ ناک ناشر افکاریدر

مدیر مسئول

سر محرر

صاحب امتیاز

محمد فطین

فاتح مجیز درس عام لرنڈن

فاتح مجیز درس عام لرنڈن

مصطفیٰ صبری

شہری احمد افندی

## مندرجات

|                                                  |                                                |
|--------------------------------------------------|------------------------------------------------|
| اجتماعیات                                        | علوم اسلامیہ . . . . . حمدی                    |
| اسلام قادیانری ومودہ . . . . . حاجہ فاطمہ سرغوبہ | ترقی . . . . . خلیل ادیب                       |
| سیاسیات                                          | انسانلرک بر قانونہ احتیاجی . . . . . محمد عاطف |
| شرق بحرانى و اسباب حقیقیہ سی . . . . .           | عروہ الوثقی . . . . . محمد علی                 |
| زبدہ سیاسیات . . . . .                           | برمکتوب . . . . . قرہ حصارہ فتیسی مصطفیٰ حاصم  |
| قرہ امتحانلری جداولی . . . . .                   | ادبیات                                         |
| جوابلر . . . . .                                 | مدرسہ «شہر» . . . . . ع . عاطف                 |
| سؤاللر . . . . .                                 |                                                |

نسخہ سی ۵۰ پارہ در

ابونہ اجرتی

ولایات ایچون

۸۵ غروش

۴۵ »

ممالک اجنبیہ ایچون

۱۸ فرانکی

۹۰۵ »

استانبول ایچون

برسنہ لک ۷۵ غروش

۴۰ »

درج ایدلیان اوراق اعادہ اولئناز

قادرلر مرزہ :

اکثر مقالانہ آیات کریمہ واحادیث نبویہ درج ایدلش بولندینی نظر اعتبارہ آلہرق رعایتسزاسکندہ بولنلاماسی

رجا اولئور .

اولیور . بر انسان صنعتگر جمله سنی محصل اید و بدیه  
یشاق ایچون محتاج اولدینی همیشی استحصالی ایدیه یلمک  
ممکن دکلدر . از جمله مایه الحیاء اولان بر اوقه اکت  
استحصالی ایتک ایچون اولاً حیوانات یتشدیرمک  
و استعمال ایتک ، ثانیاً دولکراک ، ثالثاً تیمورچیک ،  
رابعاً چفتچیک ، خامساً چولچلیق ، سادساً کرمچیک  
سابعاً اکمچیک ، صنعتلری اوکر نرک بالفعل اجرا  
ایتک محتاج .

افراد انسانیه دن شخص واحد ، صنایع مذکوریه  
بافعل اجرایه مقتدر اوله میجی جهته بر اوقه اکت  
وجوده کتورمکدن عاجزدر .

شوالده انسان ، رفاه و سعادته یشاق خصوصند  
بی نوعتک معاونتیه محتاجدر . چونکه افراد انسانیه دن  
هر بری یشاق ایچون محتاج اولدینی شبلردن بری  
وجوده کتورمکک بالعموم افراد انسانیه نک اسباب معیشتی  
سهولته حصوله کش اولور . بناءً علیه حیات بشریه نک  
ادامه سی مدنیت واجتماعه متوقفدر .

مدنیت ( مدنی ) یشاق ایچون لازم اولان شبلری  
بشقه سه محتاج اولیه رق کندی کندیلرینه استحصالی  
ایلمن قوم دیمکدر . ) ایسه افراد انسانیه آرینه  
معاملات و معاوضات جریانی ایجاد ایده چی امر  
ضروریدر . انسانلر قوه عاقله ، قوه غضبیه ، قوه شهویه  
نامرله اوج قوت اوزره خلق اولمشلردر . قوه عاقله  
آنلری دائماً معرفت ، طاعت ، صلاح و کماله سوق  
ایلدیکندن بوکا نظراً انسانلر آرینه سنده مقاتله و منازعه  
و ظلم و تعدی کی احوال حصوله کله من ایده فقط قوه  
غضبیه و قوه شهویه دفع مضرت و جلب منفعت کی  
اساسلره خادم بولندقلرندن افراد انسانیه آرینه ظلم  
و استبداد و منازعه و مقاتله کی احوال و افعال مذمومه نک  
حصولی امر قطعیدر .

بناءً علیه اشوبه ایکی قوتک مشروع اولمان شیلره  
تهاجی دفع ایدرک تأثیرلری منع و کسر ایتک ، سوق

اولمشه بیه طعمه لهیب اعتساف اولمشلرک خاطره خرد  
سوزی قلوب ارباب حمیده یک درین والتیام نایذر بارلر  
آچار . بوزم ایچون هر صورته کوره جبر و تلافیسی یک  
مشکل و اینکه نا قابل رضیاع الیدر . مع هذاموجودی  
حسن محافظه ، موجوددن پولیسله و حقله استفاده به  
چالیشیرسه ق اوده بزی آمازه ، آمال مقدسه و ترقی  
جویانغزه ایردیره بیلیر .

مطالعاتی علوم شرقیه دن استنتاج و استحصالی  
ایلدیه چیک فوائد مخصوص بولندیر و بده اکت زیاده  
اوهرکی تعقیب ایدیشمدن ، غربیک مآثر کالانندن  
امراض ایتک ایستدیکمه ذاهب اوله بیهلجک بر فردک  
وجودیه احتمال و برهم . مقاله ناجیزانه می دقتله مشمول  
لحاظه التفات بیوره جق قارئین کرام بالعکس یک کوزل  
تقدیر بیورورلر که ، شـ و سوزی بوقدر اوزامقدن بیکانه  
مقصود ؛ دها ایلروسنه کیتک عموم ایچون قابل  
اوله سه بیه شرق حقدن معلوم آنلرک غربیه عائدو قوز  
درجه سنده اولسون اتساعنه خدمت ایدلسنی تمنییه  
مقصوددر .

مابعدی وار

خلیل ادیب

مقری کوی :

### انسانلرک بر قانونه احتیاجلری

انسان طبعاً مدنیدر . قضیه سی اثباته محتاج مه ایلدن  
دکله ده بویاده برایکی سوز سولیمک ایسترم شوبله که :  
هر شخص ایچون یالکز باشنه یشاق ممکن دکلدر .  
چونکه هر فرد یشاق خصوصند ما کولات و مشروباته  
تأثیرات خارجیه دن وقایه ایچون لباسه ، یاز و قیسه مناسب  
اوله جق مسکنه ، حیوانات و حشیه نک مهابه سندن  
صیانۀ اسلحه به محتاجدر . حالو که اشیای مذکور  
اساساً موجود اولوب هر بری بر نوع صنعت ایله حاصل

حضرت (محمد) صلی اللہ علیہ وسلم اقدم واسطہ سیلہ بالعموم انسانلہ ارسال بیورمشدر .

طرف سبحانیدن عموم انسانلہ ارسال بیوریلان قانون ، قرآن کریم و کتاب اللہ در .

قرآن کریم ، عدالت ، استقامت ، مساوات ، اخوت اتحاد ، صنعت ، تجارت ، معارف ، جماد ، دفع مضرت و مجرملہ مجازات ایلہ امر ایدرک انسانلرک مادی و دنیوی تکمللری بیان بیوریور .

قرآن کریم ، صانع تعالیٰ حضرتلرینک ذات الوہیتی و صفات جلیلہ لری معرفت و افاضہ بیورمش اولدینی جود و عطیہ مقابلندہ تشکر و طاعت ایتک و پیغمبران عظام حضراتنک جملہ سی و عالم آخرتی تصدیق و اقرار ایلنک خصوصیلری امر ایدرکدہ انسانلرک معنوی و اخروی تکمللری بیان بیوریور .

بناءً علیہ قرآن کریم ، انسانلرک ہرخصوصہ تکمللری کافل بیورقانون اساسیدر . اس الہوایدندر . ایلدی انتظام امور ایچون محتاج اولدیمز قانونی محافظہ ایتک واجبدر . کرک شریعت و کرکسہ قانون اساسی محافظہ فکر عدالت و استقامتدہ اتحاد ایتک و بوخصوصہ لازم کلجک قوتی استحصالہ متوققدر . قوت ایسہ ثروت ، تجارت ، صنعت ، و معارفہ موقوفدر . اسباب مذکورہ دین اسلامک بقا و تعالیسنہ مدار اولدیفندن آنلری درجہ کمالہ ایردیرمک جہامت محمدہ فرض اولدینی کی قانون اساسی ، شرع شریعت بقا و اجرا اولنسنہ بروسیلہ اولجفندن آنی محافظہ ایتکدہ جہلمزہ فرضدر . شاید اسباب مذکورہ فی التزامہ تصور ایدہ حک اولور ایسک بوقصور جمعت و دغیزک اقراضنہ سبب اولجفندن جہلمزہ عاصی و کناہکار اولجفمز شہسزدر . دین مبین اسلامک قوام و بقای قرآن و احکام دینیہ تمسک ایلہدر .

جابر ابن عبداللہ رضی اللہ عنہ روایت ایدیورلر کہ : ( امرنا رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم ان نضرب بهذا یعنی السیف من عدل عن هذا یعنی المصحف ) .

ایلیہ جکری نظم و فساد و استبدادک حصولنہ میدان و برمامک ، انسانلرک مدنیت و اجتماعلرینہ محل اولجق نقائص و فسادانی دفع ایدرک آنلرہ حریت و سربستی و برک ، مادی و معنوی دنیوی و اخروی حسیض نقصاندن اوج کمالہ ایصال ایتک ایچون افراد انسانہ آرہ سندہ برقابون اولیق لازمدر .

بوقاون نہ کی صفاتی حائز اولمایدر : قانون مذکور انسانلرہ معارف ، تعاون ، عدالت ، استقامت ، مساوات حریت طریقلری و آرہ لرنده وقوعہ کلجک معاملات و معاوضاتک صورت اجراسنی جلب منفعت دفع مضرت یوللری و الحاصل بتون مسائل حیاتیہی ہرزمانک احتیاجنہ موافق برصورتدہ بیان ایتلیدر .

قانون مذکورک طرفندن تنظیم ایدلش اولمی ؟ بالعموم افراد انسانہیک مادی و معنوی ، دنیوی و اخروی کالات و نقائص ، منافع و مضاری نظر مطالعہ ای آلتورسہ انسانلری ہرچہندن اوج کالاتہ ایصال ایدہ جک و دائرہ عدل و انصافن خارجہ براییجق برقابون وجودہ کتورمک ممکن دکلدر . نتہ کم شمدی بہ قدر بولہ برقابون وجودہ کتورمہ شلدر . چونکہ انسانلرک علم و مطالعہ لری ، بوکا کافی دکلدر . بناءً علیہ قانون مذکور اولمش و اولجق جزئیات و کلیاتی و افراد انسانہ دن ہر فردک منافع و مضاری علمی محیط اولان خالق سبحانہ و تقدس حضرتلری طرفندن وضع و تنظیم ایدلش اولیق لازمدر .

اشبو لزومدن طولانی جناب خلاق عالم پیغمبران عظام اقدمیلریمز حضراتیلہ محض تعطف و رحمتدن اولہرق صولک درجہ عدل و انصاف اوزرہ مبتی و ظلم و استبدادی بسبتون قلع قوانین مخصوصہ ارسال بیورمشدر .

قوانین سبحانیک اساسی حضرت آدمدہ تمہد ایلوب عادت و سنت آلی ایلہ تدریجاً تئی و تکمل ایدہ ایدہ کالہ نہایت درجہ بہ بالغ اولدینی حالہ سیدنا

اولا بیلیمکه اولان استعداد اظهار ایدلمش . مثلا :  
نوگون های دین عالیشان ، باشنده سایه باندرد . دین  
ابد انشانک شهر حمایه سنده یک عمیق حکمتلری کورمه  
نامزدیم . بونعمت التبییه قارشو بیلیم نه صورته عرض  
شکران ایدمیلیم ! ابوالبشر حضرتلری قدر باشام  
سیله صوکه دقیقه عمرمده ینه حق شکرانی ایفادن عاجز  
قاله جنم !

عطیه دین قدر اجمیل ، قیمتدار برجوه می اولور ؟  
دینسر قالمقندن ، اول و آخر و ظاهر و باطن اولان او  
حافظ بی انبازه صیغرنر . دینسرک مسلکته قائلیت  
کمی مصیبت ایکی جهانده تصور ایدلمه من .

عجبا شو سایه رب عزنده مستظل و معرفت قفله  
مجببول بولندیم ارض وما علیها و واقع اولان حادثات  
واعراض موقته و دائمه دن ، نباتدن ، معدندن ، صودن ،  
هوادن ، ییلدیزدن ، طاشدن ، طویاچدن او محیی کل  
شی اولان قیوم جلیل حضرتلرینه اعتلایه اوزات اقدس  
ازلی حقنده یک درین بر حس حرمت و تکریم طویمقله  
ینه بیلیم که ابن یونس قدر ، شیخ محی الدین قدر موفق  
اوله ییلدیمی ؟

بو فکر اولله بر فکر درکه محیی سند آسمانی ایله  
[ بیلنلر ایله بیلیملر مساوی اولورمی ] مؤیددر . دلمی ،  
بن آنلر قدر بیلیمورم . انظارمده ششمه انداز اولان  
هر آیت حق ، بکانه قدر ناطقه پیراده اولسه بن اودلیل  
عالمدن مثلا خواجه تحسین قدر معنی چیقارمه !  
مرحومک :

سطور حادثات دهردر ابعاد نامحزود  
بحجم افظ معینادردر عالمده هر موجود  
بیت غراسی که نیجه علوی انکارک مکسبدر . شبه سز  
درکه اینی بر بیلش سایه سنده سوبلنمشدر . بن فرضا  
مرحوم قدر الوهیت آشنا اولمی ایچون سطحی نظراق  
قلعه سنده محصور قالماسلیم ، ناکه او درجه و قوفه  
وصلتم میسر اولسون . مفظور اولدیم استعداد ظاهر  
اولسون .

دیمک اولیور که : مات و حکومت اسلامیه تک  
محافظه سی ایچون ایکی سیه ک قوت استحصال ایتک  
لازمکلیور . بری قوه قانونیه دیکریده قوه عسکریه در  
بناء علیه ( لاعقل کاتدیر ) حدیث عالمینی ره بر حرکات  
اتحاد ایدمده رک اتحاد و اتفاق ایتلی بر دین و جمعیتمزک ترقیدی  
خصوصنه ال بر لیکله چالشملی بر بردها اسارت بیوندیریغه  
کیرمه مکه چالشملی بر . بونکله قلوب قوت می توسیع  
ایدمده رک آوروپا اسارتندنده قورتلغمه سی ایتلی بر ایشته  
اووقت حریت کامله په نائل اولش اولور .

فاتح درسعاندن اسکلی  
محمد عاطف

### عروة الوثقی ( مابعد )

عظمای بشر مافوق القوی اولان قدرت عظیمه تک  
تأثیر کایدی تحتده زیون قاهره او قسام ازلیک هر فرد  
ذی حیاته تودیع بیوردینی قوای کافیه و منابع کافیه  
سایه سنده عالم ایچنده تحایل و ترکیب قاعدیت معروضه سندن  
منبعث بر جوق شیلر یایمده در . بر ذره ، حکمت باری نی  
سیر ایتلی که محیط استوائی سوبیه سندن سمای ارضیه  
کره هواده نیجه بیسک انقلابانه اوغرایه رق کچبور ،  
بیکرله ساعتک مسافه قطع ایدیور ، مهد ارضه ایدیور ،  
بعن ترابه کچبور ، سوق قضای الاهی ایله مجبول دلیکاره  
کیریور . حاصلی حیرتزا سیاحتلر اجرا ایدیورده  
ینه مرجفه ذره حالده دونیور ، دوشونملی ، نه بیوک  
قدرتدر بو قدرت ! ونه بیوک حکمتدر بو حکمت !

ایشته تحصیلدن محروم اولانلر قدرت باری نی یک  
تنک بر نظره تماشا ایدرلر ، برچو بانک ، برصواجیک  
تحصیل ایله نور ایتمه مش عائله سی نه قدر استعداد فطری به  
قرین اولورسه اولسون ینه عقیمدر . هیچ بروقت این  
رشد قدر جناب حق بیسوک بیله من فصل بیله ییلورکه